

**Jej Ekszelencja Ambasador
Ingibjörg Sólrún Gísladóttir
Dyrektor Biura Instytucji
Demokratycznych i Praw Człowieka
Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy
w Europie (OSCE/ODIHR)**

Jako sędziowie polskich sądów powszechnych i sądów administracyjnych wszystkich szczebli, jesteśmy zaniepokojeni zmianami w prawie regulującym zarządzone na 10 maja 2020 roku, wybory na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Proponowane przepisy rodzą prawdopodobieństwo naruszenia podstawowych norm prawnych, a szczególnie prawa naszych współobywateli do uczestniczenia w kierowaniu sprawami publicznymi kraju. Zwracamy się z apelem o wsparcie, dialog oraz wnikliwe monitorowanie przebiegu trwającego procesu wyborczego i prawodawczego.

Z dużą uwagą i satysfakcją zapoznaliśmy się z Pani wypowiedzią udzieloną po przyjęciu przez polski Sejm zmian w prawie wyborczym¹. Po przeanalizowaniu tekstu ustawy przyjętej przez Sejm, podzielamy Pani spostrzeżenia. Nasz niepokój budzi zagrożenie tak podstawowych norm jak zasada powszechności wyborów i tajności głosowania.

Na terenie całego kraju wprowadzono prawny stan epidemii, z którym wiążą się ograniczenia praw obywatelskich, takich jak swoboda poruszania się, wolność zgromadzeń, prawo do informacji. Trwająca formalnie kampania wyborcza nie spełnia więc warunków do swobodnego wyboru przedstawicieli przez uprawnionych do głosowania. Przyjęte przez Sejm rozwiązania pozwalają także na arbitralną zmianę, ustalonej wcześniej w oparciu o przepisy Konstytucji RP, daty wyborów.

Wprowadzany jest system głosowania korespondencyjnego, jako jedynej drogi do wyrażania prawa głosu. Obawiamy się, że dotarcie "pakietów z kartami wyborczymi" do każdego wyborcy jest w obecnych warunkach niemożliwe. Ta forma wyborów niesie za sobą wyzwania w zwykłym trybie wprowadzania do prawa wyborczego. Tym bardziej, zastosowana na tak krótko przed datą głosowania, rodzi wątpliwości czy wyborcy będą mieli, oprócz prawa, także realną możliwość oddania głosu.

Obecnie, rozpoznanie protestów wyborczych i stwierdzenie ważności wyborów toczyć się będzie przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Jej członkowie zostali powołani w wadliwym prawnie procesie wywołującym brak niezależność tej izby².

Chcemy podkreślić, że nasze zastrzeżenia nie wynikają z oceny politycznej przyjmowanych rozwiązań, a jedynie z roli w jakiej przychodzi nam na co dzień uczestniczyć w funkcjonowaniu państwa. Naszą konstytucyjną rolą w strukturze organów państwowych jest stosowanie prawa, które nie może być sprzeczne z Konstytucją RP ani obowiązującym Polskę prawem międzynarodowym. Jako sędziowie jesteśmy także odpowiedzialni za rozstrzyganie sporów i odwołań w kwestiach wyborczych. Pełnimy m. in. funkcję Komisarzy Wyborczych i członków Komisji Wyborczych. W tych warunkach możliwość wykonywania naszej służby publicznej zostaje podważona. Tym samym, także prawo Polaków do skutecznego odwołania. Postulujemy, aby podjąć szczególne starania oceny, na ile podstawowe gwarancje praw człowieka są zachowane w trwających obecnie wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wyrazami szacunku,

(-) p o d p i s y s ę d z i ó w

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 2020r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.

² Sąd Najwyższy, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020r. (sygnatura BSA I-4110-1/20).